

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. Videri licitum quoque Episcopis ut censuris jurisdictionem suam tueantur. Eugenius III. præcipit ne laïcorum prohibitionibus deferant: quarum tamen usus retentus. Sola ratio componendarum harum ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

recta distributione reddantur. Si autem Episcopi jurisdictionem secularem usurpare contendant, lite per hanc appellationem ad Curias devoluta, ab invasione arcentur, multa indicta, & bonis captis. Eo jure olim usos esse Principes nostros testatum fecimus superioribus capitibus. Quem morem secuti sunt posteri; ut passim docent veteres Pragmatici, Petrus Iacobi, Masuerius, Aufrelius, Benedictus, Boërius, Chassaneus, & omnes recentiores.

L. 1. ff. Si quis jus
d. centi non ob-
tinet. l. ult. ff. de
jur. dicit.

II. Hujus consuetudinis ratio exploranda est. Nec enim sufficit id quod vulgò jactari solet ex Ulpiano, omnibus magistratibus concessum esse, secundum jus potestatis suæ, jurisdictionem suam defendere pœnali judicio, cum excipi possit ex Paulo, extra territorium aut supra jurisdictionem suam jus dicenti, impune non pareri. Scilicet pœna à judice infligi non potest ei qui sibi subditus non est. Iudices etiam ecclesiastici, ratione habita jurisdictionis ecclesiasticæ quam exercent, à regia jurisdictione non pendent, cum auctoritates istæ societatis communiōe quadam inter se vinciantur potius quam necessitate imperij quod alteri ab altera subeundum sit. Scio quidem rationem istam ab Aufrelio & aliis Pragmaticis juvari solere ex iis quæ notavit Glossator Decretalium, nempe delegatum judicem potestatem sibi mandatam in eos porrigere posse qui alioqui rescripto suo non continentur, si jurisdictionem suam impediant: quia, ut inquit Iuriconsultus, jurisdictione data, ea quoque concessa videntur sine quibus jurisdictio explicari non potuit. Hoc enim locum habere potest adversus eos qui à mandantis imperio pendent, ita ut in eos quoque partes suas commississe videri possit.

Glossa in c. 1. de
offic. deleg.

L. 1. ff. de ju-
risdict.

¶ 1. Libert. c. 7.
n. 22.

III. Nec potior est illa ratio quam è jure civili haustam protulere Guillelmus de Nogareto & Guillelmus de Plesseiano, à quibus eam haussisse videretur Petrus Iacobi, scilicet actione negatoria in rem agere posse eum cujus impeditur jurisdictio, atque adeo per modum executionis res bonæque Clericorum eo casu capi posse. Etenim in servitutibus, quæ sunt jura incorporalia, actiones negativæ in rem scriptæ proditæ sunt, quibus is qui possidet, intendit adversario jus non esse, exempli causâ, utendi fruendi, quæ ideo in rem dicuntur, quòd in rem de qua est controversia diriguntur. Eodem exemplo, concedam quidem ad tuendam jurisdictionem suam, eum qui possidet jus illud incorporale, negatoria actione uti posse, quæ in rem scripta dicitur, quia jus non esse adversario contendet in hoc negotio

jurisdictionem suam exercendi; sed ideo non competet jus actori ea actione res alias persequendi, vel bona capiendi.

IV. Superest ergo ut dicamus hanc consuetudinem jure illo naturali niti quo defensio rei suæ unicuique permessa est, cum per vim auferatur. Etenim cum natura non patiat ut aliorum spoliis nostras facultates augeamus, eadem natura duce vim illatam vi repellere licet, dum tamen modus inculpatæ tutelæ servetur. Quod in privatis quidem controversiis post constituta judicia per magistratum publicè fieri debet, quantum res ipsa patietur, ne sit occasio majoris tumultus faciendi. Vnde vis rectè dicitur à Iuriconsulto, quoties id quod sibi quis debere putat, non per judicem reposcit. Ceterum quod attinet ad Reges aut Respublicas, manu & ferro res suas tueri & repetere solent ab iis qui priores injuriam intulerunt, ita ut non solum conferta acie, sed etiam translato in provincias hostium bello, urbium expugnatione, & agrorum depopulatione, copias hostiles suis finibus depellant. Quod defensionis jus non proficiscitur ex hostium iniquitate, cum sæpe accidere soleat ut bellorum principia & causæ satis probabili utrinque ratione nitantur, sed ex eo jure descendit quod natura hominum mentibus inseruit, ut se suæque præ aliorum commodis habeant commendatiora. Hoc jure utuntur Reges in Republica Christiana adversus auctoritatem ecclesiasticam, quando de jurisdictione laica controversiæ oriuntur. Etenim vim jurisdictioni seculari illatam vi contraria repellunt, bonæque adversariorum legitime occupant, donec ab injuria inferenda cessaverint. Quæ ratio agendi eò justior est, quòd ea res imperio Principis derinentur, quæ alioqui ejus auctoritati subjectæ sunt, nempe bona immobilia Clericorum & Ecclesiarum: quamvis occupationis illius justitia non ex eo capite pendeat, sed ex defensionis jure. Hanc rationem præcipuè expendit Philippus IV. in commonitorio quod datum est Episcopis Senonensi & Autissiodorensi, de quo dixi capite XVIII. superiori. In eo jure defensionis exercendo omnia media licita pro imperio suo Princeps adhibere potest; ut docuit olim Ioannes Parisiensis Theologus, & è recentioribus Victoria Hispanus, & alij quamplures.

V. Video quid reponi possit, scilicet idem jus comperere jurisdictioni ecclesiasticæ, ut censuris vim sibi fieri prohibeat à judice seculari. Quare hoc argumento nihil confici in gratiam Principum, quod non trahi possit in gratiam Episcoporum; unde conten-

Item, Paul. de
offic. reg. in prin-
cip. c. 1. ad
videndum
de pœnali
c. 1. ff. de
jur. dicit.

tionum serra semper reciproceretur, ut cum Tertulliano loquar; præcipue cum Eugenio III. in Synodo Remensi habita anno M CXLVIII. iusserit ne propter laicorum prohibitionem Episcopi ecclesiasticam dimittant iustitiam exercere. Vnde colligi obiter potest probatio usus recepti in Gallia, de prohibendis iudicibus ecclesiasticis; quem Eugenius quidem non laudat, sed nec censuris repellendum docet; nec Principes nostri ab eo sibi temperandum existimaverunt, cum in eo solo verferetur efficax tuenda jurisdictionis secularis ratio. Non infirmus eo quin jurisdictioni ecclesiastica liberum sit per Decretales Summorum Pontificum fines suos excommunicationibus vel interdicitis tueri. unde crebris contentionibus sæ pissime fecdata est Respublica Christiana. Illud contendo, regis constitutionibus præscriptum esse ordinem quem sequi oporteat ad dissidia averrenda; scilicet, ut dixi capite superiori, implorandum esse ab Episcopis Curiarum suorum præsidium, si à iudicibus inferioribus vis inferatur jurisdictioni ecclesiasticæ; sin periculum imminet à Curia, vel si quid illa in detrimentum episcopalis auctoritatis decreverint, adeundum esse Principem, qui Sacri Consilij ex Clericis & laicis compositi Decreto omnia temperabit; ut disertis verbis constitutum est ad postulationem Ecclesiæ Gallicanæ, duobus Edictis ea de re latis. Eos mores induerant Episcopi nostri ducentis & amplius abhinc annis, ut libello causarum ecclesiasticarum avocationem à Curia peterent, non autem jura sua censuris sibi vindicarent; quemadmodum docuerunt Ioannes Galli & Guido Papa.

VI. Quod æquissima ratione nititur; quia, ut observavit Opratus Afer, Ecclesia est in Imperio, id est, per Imperij provincias sparsa, ex civibus constat, & sub patrocinio Regum degit; ideoque in his contentionibus dubiis, tutiora & æquiora consilia amplectenda sunt Episcopis, quæ ad pacem cum Imperio retinendam vergant; ad exemplum Fabij, qui apud Silium Italicum *causa speculator mente futuri*, *Nec letus dubiis parvisque laceßere Martem*. Præsertim cum Principum conditio sit melior, ex regula juris civilis, canonici, & naturalis. In pari enim causa melior est conditio ejus qui possidet, inquit Iuriconsultus. In his autem controversiis, quis dubitare potest quin Princeps, ad quem omnia pertinent imperio, etsi non dominio, possidere jus illud jurisdictionis controversæ censeatur? Præterea cum bellum suscipiendum non esse censuerit Augustus, nisi quando major est emolumentum spes quam merus damni, Episcopos ab his contentionibus ab-

stinere debere palam est quæ dissidium in Ecclesiam, contemptum auctoritatis ecclesiasticæ, bonorum direptionem, fidelium perniciem important, quorum salutem illis Dominus commisit. Adde alienum esse à prudentia ut viribus impar se contentionibus implicet quæ manifestum detrimentum sunt allaturæ. Hoc argumento in contraversia de Remensis Archiepiscopi hominio, quod Rex Ludovicus VI. de sententia Curia exegerat, Paschalem II. Ivo Carnotensis urgebat ut à Censuris, licet in Concilio Romano decretis in contumaces, abstineret in hac causa: quia, ut inquit ille, *studendum est misericordie visceribus abundare ubi fas non est debitam fortitudinem exercere*. Quare dispensatione illa utendum est ab Ivone hoc loco & ab antiquis patribus tantopere commendata, quæ in remittendo canonum rigore verferatur, cum necessitas id exigit, & occasio aut dissidij avertendi, aut pacis restituendæ, ut pluribus dixi libro tertio.

VII. Non omittenda est elegans ratio, quæ duci potest ex officio & munere Principis: qui constitutus cum sit à Deo Optimo Maximo ut Ecclesiam foveat, ejusque tranquillitati prospiciat, (cui muneri, sacramento dato, se deinde, stipulante Ecclesia, obstrinxit) quodam modo videtur arbitrium componendarum hujus generis contentionum in regno suscepisse. Vnde fluxit ut has controversias Reges semper ad cognitionem suam revocaverint. Cujus rei exemplum habemus in Novella Iustiniani. Etenim si de judicio criminali adversus Clericum instituto controversia emergeret inter civilem iudicem & Episcopum, *ad nos*, inquit Iustinianus, *negotium tam ab Episcopo quam à iudice referatur; ut nos hoc cognoscantes, quæ nobis videntur jubeamus*. Quare augustus ille Princeps Carolus Magnus, ejusque filius Ludovicus, concordiam Episcoporum & Comitum legibus suis passim commendant, ut adinvicem adiutores sint in ministeriis suis peragendis; tum si quæ contentiones inter eos accidunt, eas à Missis suis, id est, ab Episcopis & Proceribus quos delegabant in provincias, sopiri, aut ad se deferri præcipiunt; ita ut apud illos, æquè ac fit hodie apud nos, dissidia quæ ex jurisdictionum conflictu manant, Principis imperio componerentur.

VIII. Quin & Leo IV. ex dispensatione ecclesiastica Ludovico II. Imperatori arbitrium detulit, ut si quid à se *incompetenter*, id est, ultra fines jurisdictionis suæ, actum esset, suo Missorumque suorum iudicio emendaret. Retulit Gratianus fragmentum epistolæ Leonis: *Nos si incompetenter aliquid egimus, & in subditis justæ legis tramitem non com-*

Concl. Rem. c. 1. m. 1. in c. 7. de ar. De judic.

4. Invalidior est jurisdictione eccl. sajaca.

Referunt Ivonis locos c. x. i. hujus libri.

5. Ha contentiones arbitrio Regum olim commissa.

Nov. xxxiii. c. cxi. quæ sunt à iudice referantur, ut nos hoc cognoscantes, quæ nobis videntur jubeamus.

Excerpta Capitula. T. 2. Conc. Gall.

C. Nos si incompetenter aliquid egimus, & in subditis justæ legis tramitem non com-

1. In re dubia pax est servanda.

2. Principum conditio melior, quia possidet.

3. Metu damni. l. 1. c. 14. de Aug.

ideo alias con. de. cum non tates tam icul. qu. licia un. joris ur à de. ere. bli. tere ant; iam ur. ula. ant. ex fo. atis ex um um loc ina in. in. la. er. in. in. in. ca. lia tu. n. m. o. e. is o. it. c. 1. de. 2. Vilna. 3. de. 4. de. 5. de. 6. de. 7. de. 8. de. 9. de. 10. de.